

Bilag: Beslutning vedr. fusion jf. konkurrencelovens § 12c, stk. 2

Journal nr.3:1120-0401-22/osk/Service

1. Resumé

1. Advokat Gitte Holtsø (Advokatfirmaet Plesner Svane Grønberg) har den 16. oktober 2001, på vegne af Bure Equity AB (Bure), anmeldt aftale om overdragelse af aktier i selskabet Carl Bro as (Carl Bro) til Bure. Samtidig etableres fælles kontrol af koncernen Carl Bro mellem Bure og Lønmodtagernes Dyrtdsfond (LD) gennem aktionæroverenskomst, jf. konkurrencelovens § 12 b, stk. 1.

2. De anmeldte aftaler udgør en fusion efter konkurrencelovens § 12 a, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 2. Deltagerne har tilsammen en omsætning, der overstiger 3,8 mia. kr. i Danmark, og LD og Carl Bro har hver en omsætning på mere end 300 mio. kr. i Danmark. Fusionen opfylder således konkurrence-lovens § 12, stk. 1, nr. 1.

3. De markeder, der er berørt af fusionen er markedet for management rådgivning og markedet for rådgivning vedrørende IT. Hver af disse markeder er geografisk afgrænset til minimum at være Danmark.

4. Den anmeldte fusion betyder, at Bure sammen med LD får fælles kontrol over Carl Bro. Da de deltagende virksomheder på de markeder, der er berørt af fusionen, har markedsandele på mindre end 10%, kan fusionen godkendes.

2. Afgørelse

5. Det meddeles anmelderen

6. at den anmeldte transaktion udgør en fusion, jf. konkurrencelovens § 12 a, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 2.

7. at Konkurrencestyrelsen kan godkende fusionen, jf. konkurrencelovens § 12 c, stk. 2, jf. § 12 d, stk. 1.

3. Sagsfremstilling

3.1 Sagens baggrund

8. Advokat Gitte Holtsø har den 16. oktober 2001 på vegne af Bure Equity AB (Bure) anmeldt overdragelse af aktier i selskabet Carl Bro as (Carl Bro) til Bure samt etableringen af fælles kontrol af koncernen Carl Bro mellem Bure og Lønmodtagernes Dyrtdsfond (LD) i aktionæroverenskomst, jf. konkurrencelovens § 12 b, stk. 1.

9. Aftalerne er indgået den 9. oktober 2001, og er således anmeldt rettidigt, jf. konkurrencelovens § 12 b, stk. 1.

10. Aktieoverdragelsesaftalen og aktionæroverenskomsten træder tidligst i kraft den 29. november 2001.

11. Styrelsen har den 22. oktober 2001 offentliggjort, at fusionen er anmeldt med anmodning om, at interesserede parter kan afgive bemærkninger til fusionen, jf. konkurrencelovens § 12 b, stk. 2. Styrelsen har ikke modtaget bemærkninger ved fristens udløb.

12. De deltagende virksomheder i fusionen er Bure, LD og Carl Bro. Konkurrencelovens bestemmelser om fusionskontrol finder anvendelse på fusioner, hvor omsætningstærsklerne i konkurrencelovens § 12 er opfyldt. LD havde i 1999/00 en samlet omsætning i Danmark på godt 11 mia. kr. Carl Bro havde i 1999/00 en omsætning i Danmark på ca. 930 mio. kr. Fusionen opfylder således omsætningskravene i konkurrencelovens § 12, stk. 1, nr. 1.

13. Fusionen opfylder ikke tærskelværdierne i Rådets forordning nr. 4064/89 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser med senere ændringer. Fusionen er dermed ikke af fællesskabsdimension, hvorfor Konkurrencerådet er kompetent til at behandle fusionen, jf. konkurrencelovens § 12, stk. 5.

3.2 Fusionens art

Oprettelse af selvstændigt fungerende joint venture på et varigt grundlag

14. Bure erhvervede ved aktieoverdragelsesaftale af 9. oktober 2001 ca. 25\% af aktierne i Carl Bro. Aftalen sigter mod at sikre Bure aktiemajoriteten i Carl Bro. Aftalen er derfor betinget af, at Bure ved yderligere aktiekøb opnår mindst 50,1\% af aktierne.

15. Endvidere har Bure, LD og en række minoritetsaktionærer indgået aktionæroverenskomst af 9. oktober 2001, hvorved Carl Bro omdannes til et joint venture.

16. For at etableringen af et joint venture udgør en fusion, skal joint venturet være etableret på varigt grundlag, være genstand for fælles kontrol og udgøre en selvstændig virksomhed, jf. 12 a, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 2.

17. Med denne aftale skabes to "major shareholders"; Bure og LD. Bure og LD skal nå til enighed om selskabets forretningspolitik på en række essentielle og strategiske områder, herunder om driftsplanen og større investeringer. Minoritetsaktionærerne har ikke mulighed for at blokere for beslutninger. Ligeledes kan Bure og LD ikke individuelt træffe disse beslutninger med støtte fra minoritetsaktionærer.¹

18. Styrelsen vurderer, at Bure og LD ved aktionæroverenskomsten opnår fælles kontrol over Carl Bro.² Fælles kontrol foreligger, hvor to moderselskaber skal nå til enighed om joint venture-selskabets (i denne sag Carl Bros) forretningspolitik.

Carl Bro skal fortsætte med at udøve samme virksomhed som hidtil og udføre alle de funktioner, der er almindeligvis udføres af virksomheder på de markeder, hvor Carl Bro opererer. Carl Bro fortsætter med egen ledelse, og har tilstrækkelige ressourcer til fortsat at kunne udføre virksomhedens aktiviteter uafhængigt af Bure og LD. Aktieoverdragelsesaftalen og aktionæroverenskomsten er ikke tidsmæssigt begrænset, ligesom selskabet har tilstrækkelige ressourcer. Carl Bro opfylder således betingelsen om at være etableret på varigt grundlag. 19. De anmeldte aftaler udgør således en fusion efter konkurrencelovens § 12 a, stk. 1, nr. 2, jf. stk. 2, da der er tale om oprettelse af et joint venture, der på et varigt grundlag varetager en selvstændig erhvervsvirksomheds samtlige funktioner.³

3.3 Parterne

Carl Bro as

20. Carl Bro er en international konsulentvirksomhed, der yder rådgivning indenfor sektorerne byggeri og anlæg, energi, industri og marine, IT og telekommunikation, landbrug, miljø og management.

21. Forretningsområdet miljø, byggeri og anlæg udgør koncernens primære arbejdsopgaver, og koncernen omsætter for 793 mio. kr. inden for dette område.

22. Carl Bro havde i 1999/00 en nettoomsætning på ca. DKK 1,445 mia., heraf udgjorde DKK 929,8 mio. omsætning i Danmark. Omsætningen i EU ekskl. Danmark udgjorde DKK 368,8 mio.

Bure Equity AB

23. Bure er en investeringsvirksomhed med hovedkontor i Sverige. Selskabet investerer primært i selskaber indenfor telekommunikation IT, medie og elektronisk viden.

24. Der er ingen aktionærer, der kan udøve bestemmende indflydelse i Bure. Aktiebesiddelserne er fordelt på en lang række minoritetsaktionærer, hvoraf de største er: 6:e AP-Fonden 14,9\%, Orkla ASA 7,3\%, Skandia 5,6\%, Perry Capital Ltd 4,9\% og SEB 4,7\%. Den totale aktiebesiddelse for de 20 største aktionærer udgør 54,5\%.

25. Bure, og de selskaber hvori Bure kan udøve bestemmende indflydelse, havde i 2000 en omsætning på verdensplan på SEK 3,124 mia. (svarende til ca. DKK 2,408 mia.), heraf udgjorde omsætningen i Danmark SEK 247 mio. (svarende til ca. DKK 190 mio.).

Lønmodtagernes Dyrtidsfond

26. LD forvalter på vegne af 1,4 mio. kontohavere en formue med en markedsværdi på 63,6 mia. kr. Midlerne stammer fra en indbetaling på 7,7 mia. kr., som LD i 1980 modtog fra staten som led i Augustforliget fra 1976, hvor en delvis suspension af dyrtidsreguleringen i overenskomstperioden 1977-79 blev besluttet for at begrænse inflationen.

27. LD forvalter og udbetaler midler i henhold til Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Det følger af denne lovs § 6, stk. 5, at LD anbringelse af midler i en enkelt virksomhed ikke må medføre, at LD alene, eller sammen med datterselskaber, kan udøve bestemmende indflydelse på virksomheden.

28. LD havde i 1999/00 en omsætning på den ordinære drift på verdensplan på DKK 11.267.200.000 ekskl. moms, skatter og afgifter, heraf udgjorde DKK 11.040.100.000 omsætning i Danmark.

3.4 Markedsbeskrivelse

Produktmarkedet

29. Anmelder har oplyst, at det relevante produktmarked for fusionen må defineres som markedet for teknisk konsulentbistand.

30. Carl Bro beskæftiger sig med rådgivning indenfor sektorerne byggeri og anlæg, energi, industri og marine, IT og telekommunikation, landbrug, miljø og management.

31. Bure har via sine investeringer interesser i selskaber indenfor telekommunikation, IT, medie og elektronisk viden. Selskabet havde således ikke interesser i virksomheder indenfor rådgivning vedrørende byggeri og anlæg, energi, industri og marine, landbrug, og miljø inden investeringen i Carl Bro.

32. LD har som investeringsfond interesser i en række virksomheder. Anmelder har oplyst, at den eneste aktiepost, der er nævneværdig i relation til denne fusion er LD's aktiepost på mindre end 15% i Scandia Consult, som er en rådgivende ingeniørvirksomhed, der opererer i Sverige, Norge og Finland. Anmelder har oplyst, at LD ikke har kontrol over Scandia Consult, jf. pkt. 27.

Det geografiske marked

33. Anmelder vurderer, at det geografiske marked er verden. Særligt vedrørende Carl Bro er det oplyst, at koncernen betjener kunder med rådgivning i Europa, Asien og Afrika. Størstedelen af koncernens omsætning hidrører fra Danmark.

34. Anmelder anfører endvidere, at der ikke er noget, som tyder på, at samtlige rådgivningsydelser ikke ville kunne substitueres af ydelser leveret af udenlandske konsulentvirksomheder.

4. Vurdering

35. På baggrund af ovenstående er Konkurrencestyrelsen nået frem til følgende vurdering af den anmeldte fusion:

4.1 Markedsafgrænsning

Produktmarkedet

36. Som anført af anmelder, beskæftiger Carl Bro sig med rådgivning indenfor sektorerne byggeri og anlæg, energi, industri og marine, IT og telekommunikation, landbrug, miljø og management. Anmelder definerer det overordnede marked til at være markedet for teknisk konsulentvirksomhed.

37. Det er dog konkurrencestyrelsens vurdering, at konsulentvirksomhed inden for ovennævnte områder ikke kan anses som ét samlet marked. Produkterne inden for de enkelte områder vil således ikke umiddelbart kunne substitueres med hinanden. Det er muligt, at dele af alle områderne kan overlape hinanden, men ikke i en sådan grad at markedet kan sammenlægges til et. Eksempelvis kan en IT-konsulent ikke umiddelbart drive rådgivningsvirksomhed inden for teknisk udførelse af byggeri, selvom informationsteknologi selvfølgelig kan indrages i stort set alle brancher.

38. Konkurrencestyrelsens vurdering er derfor koncentreret om de delmarkeder inden for teknisk rådgivning, som udføres både af Carl Bro og af selskaber, som LD og Bure har kontrollerende indflydelse i, dvs. til fusionens horisontale virkninger.

39. Bure er ikke aktiv indenfor rådgivning vedrørende byggeri og anlæg, energi, industri og marine, landbrug, og miljø. Fusionen vil således ikke betyde, at der skabes eller styrkes en dominerende stilling på disse produktmarkeder. Disse markeder inddrages derfor ikke i vurderingen.

40. Anmelder har oplyst, at LD ikke har kontrol over virksomheder, der befinder sig på de markeder, hvor Carl Bro har aktiviteter.

41. Styrelsen finder derfor, at de relevante produktmarkeder er markederne for rådgivning indenfor IT og management.

4.2 Dominans vurdering

4.2.1. Markedet for rådgivning vedrørende IT

42. På markedet for rådgivning vedrørende IT til det danske marked er det anmelders vurdering, at omsætningen er mellem 2 og 2,5 mia. kr. årligt.

43. Det er ikke muligt at lave en skarp afgrænsning af markedet for IT rådgivning, men styrelsens egen opgørelse af markedet for IT-rådgivning⁴ viser, at omsætningstallene mindst ligger på det niveau, som anmelder har anført.

44. Anmelder har oplyst, at Carl Bro's omsætning på dette marked i Danmark er 54 mio. kr., svarende til ca. 2,2 % af det danske marked. Virksomheden har således en meget beskedne markedsandel, uanset hvilke opgørelsesprincipper, der anvendes til fastsættelse af den samlede markedsomsætning.

45. Bure har kontrol over virksomheden Cygate, der beskæftiger sig med Computersikkerhed, netværk og IT management. Cygate ventes at have en omsætning i Danmark på ca. 28 mio. kr. i 2001, svarende til ca. 1,7 % af markedet. Samlet har Cygate en omsætning på 730 mio. SEK.

46. Konkurrencestyrelsen finder således, at der ikke er forhold, der tyder på, at deltagerne med fusionen får en dominerende stilling på markedet for rådgivningen vedrørende IT, selv med en snæver afgrænsning af det geografiske marked til Danmark.

47. Ifølge Danmarks Statistik var der 57 virksomheder inden for kategorien "levering af programmel og konsulentvirksomhed i forb. med software i Danmark", der omsatte for over 50 mio. kr. i udgangen af 1999. Anmelder har angivet Mærsk Data, CSC og IBM som markedets største aktører.

48. Inden for ovenstående kategori af virksomheder har Danmarks Statistik registreret en nettotilgang af virksomheder på 904 virksomheder i 1999, hvilket stammer fra en tilmelding af momsregistrerede virksomheder på 1879 virksomheder og en afmelding af 975 virksomheder. Det samlede antal momsregistrerede virksomheder inden for området var på 8724. Dette er en indikator på, at markedet for IT rådgivning er et marked med forholdsvis små adgangsbarrierer og med stor udskiftning.

49. Samlet betyder fusionen, at Bure vil have kontrol, herunder fælles kontrol, over 2 selskaber på det danske marked for rådgivning vedr. IT, svarende til en markedsandel på ca. 3,9 %. Med en markedsandel af denne størrelse vurderes det, at fusionen ikke vil skabe eller styrke en dominerende stilling på markedet for rådgivning vedrørende IT i Danmark.

4.2.2. Markedet for management rådgivning

50. Markedet for management rådgivning på det danske marked vurderes af anmelder til at omsætte for mellem 1 og 1,3 mia. kr. årligt.

51. Carl Bro's opgaver inden for dette marked er primært konsulent/oplæring services henledt mod offentlige og internationale institutioner og organisationer.

52. Konkurrencestyrelsen kan tilslutte sig denne markedsafgrænsning, samt anmelders opgørelse af omsætningen på markedet.

53. Carl Bro's omsætning på markedet for management rådgivning angives til ca. 77 mio. kr., svarende til ca. 6 % af markedet. Virksomheden har derfor ikke en dominerende stilling på dette marked.

54. Bure har kontrol over virksomheden Mercury International, der bl.a. beskæftiger sig med sales process management. Mercury International ventes at have en omsætning i Danmark på ca. 36 mio. kr. i 2001, svarende til en markedsandel på ca. 3,6 %. Samlet har Mercury International en omsætning på 668 mio. SEK.

55. Konkurrencestyrelsen finder således at selv med en snæver afgrænsning af det geografiske marked til Danmark, er der ikke forhold, der tyder på, at deltagerne med fusionen får en dominerende stilling på markedet for management rådgivning. Udgangspunktet for vurderingen af det geografiske marked begrænses derfor til Danmark.

56. Ifølge Danmarks Statistik var der 14 virksomheder inden for kategorien "anden virksomhedsrådgivning f. rådgivning vedr. planlægning, kontrol og rationalisering i Danmark", der omsatte for over 50 mio. kr. i udgangen af 1999. Anmelder angiver de største virksomheder på det danske marked til at være Rambøll og Cowi.

57. Inden for ovenstående kategori af virksomheder har Danmarks Statistik registreret en nettotilgang af virksomheder på 690 virksomheder i 1999, hvilket stammer fra en tilmelding af momsregistrerede virksomheder på 1541 virksomheder og en afmelding af 851 virksomheder. Det samlede antal momsregistrerede virksomheder inden for området var på 6812. Dette er en indikator på, at markedet for management rådgivning ligeledes er et marked med små adgangsbarrierer og med stor udskiftning.

58. Samlet betyder fusionen, at Bure vil have kontrol, herunder fælles kontrol, over 2 selskaber på det danske marked for management rådgivning, svarende til en markedsandel på samlet ca. 9,6 %. Med en markedsandel af denne størrelse vurderes det, at fusionen ikke vil skabe eller styrke en dominerende stilling på markedet for rådgivning vedrørende management i Danmark.

4.3 Konklusion

59. Da fusionen ikke skaber eller styrker en dominerende stilling på de relevante markeder, er der grundlag for en godkendelse uden vilkår eller betingelser, jf. konkurrencelovens § 12 c, stk. 2.

1 Jf. dog 5.3.1 i aftalen, hvorefter mindretsaktionærer kan blokere for beslutninger om ændring af selskabets formål.

2 Jf. pkt. 19 i Kommissionens meddelelse om fusionsbegrebet efter Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser, EFT 1998 C 66/5 ff.

3 Se pkt. 12 i Kommissionens meddelelse om begrebet selvstændigt fungerende joint ventures efter Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser, EFT 1998 C 66/2.

4 Her er Danmarks Statistiks branchekode for "Levering af programmel og konsulentvirksomhed i forb. med software" anvendt.